

jo allerede er en meget stor Ting. De danske Landejendomme ere ikke til enhver Tid sælgelige, der er sikkert for Tiden Landejendomme, som ligesvem ligge uden for Kulturens Grænser, som det ligesvem ikke kan betale sig at dyrke, da de ikke en Gang kunne betale Arbejdsomkostningerne, og jeg siger, at den Tid kan komme — jeg tror ikke, at det er umuligt — da vore Landbrugsprodukter kunne falde saa langt i Pris, at det overhovedet ikke kan betale sig at dyrke dem. Dette kan tænkes at ske ikke alene paa Grund af Prisfald paa de Steder, hvor man producerer de mange Landbrugsprodukter, men ogsaa paa Grund af en eller anden national Kalamitet, f. Eks. at England lavede en Union med sine Kolonier og lagde en Told paa Indførsel af Landbrugsprodukter eller ligesvem luffede for dem. Hvad vilde det saa betyde, at vi i den Grad have enstidig forceret vor Bedrift, som vi have, ind paa den Produktion, som vi ere saa stolte af, nemlig vor Smørproduktion? Jeg tror, at det er en meget stor Fare for det danske Landbrug, at det saaledes har fastet sig udelukkende over Smørproduktionen, og at det er paa Tide, at vi se os om efter Midler til ogsaa at kunne udvikle andre Grenene af Landbruget, og jeg tror, at Toldloven netop er et Middel til at kunne hjælpe Landbrugerne til paa forskellig Maade at kunne udbytte Jordbruget paa en noget anden Maade end netop gennem Smøret. Jeg siger: lad os tage den Indtægt, vi kunne faa af vort Smør, saa længe vi kunne faa nogen, man lad os ikke udsætte os for den Eventualitet, at vi i det Øjeblik, der bliver lukket for vort Smør, ere fuldstændig til Rotterne, og jeg kan ikke se rettere, end at det er det, man stiler efter. Saa er der for øvrigt dette, man fortæller med Henhyn til Smørproduktionen; der er der en Ting, man sikkert ikke tager i Betragtning, det er Masseproduktionen. Jeg siger, det kan gaa for Industrigrene, der have et Marked, der fuldstændig kan tage alt, hvad de have; saa kan det gaa for en enkelt Gren. Men for et helt Land tror jeg, det i Længden vil være ufindt at drive en Masseproduktion, saadan som vi netop drive den af Smør og ogsaa af Flæsk. For blot nogle faa Aar siden indførte vi til England saadan noget som 40 Mill. Pund Smør, nu indføre vi ca. 120 Mill. Der ville selvfølgelig Folk sige, at det er en umaadelig Fordel for os, men det er Fortjenesten, det kommer an paa, og det er et Spørgsmaal, om vi tjene mere paa de 120 Mill. Pund Smør, end vi i sin Tid tjente paa de 40 Mill. Det er et Spørgsmaal, om ikke netop det, at vi

komme til den samme Rundkreds, som vi før solgte 40 Mill. Pund til, og sige: Have I nu Brug for 120 Mill., mere end noget andet har gjort, at vi faa mindre Priser for vort Smør, end vi ellers vilde have faaet. Jeg synes, det er ganske naturligt. Lad os tænke os, at i Stedet for, at vi Landmænd indføre Korn fra Udlandet, som vi forødle og sende til Udlandet og overfylde Markedet med, kommer der nogle andre Samfundsklasser, nogle Købmænd f. Eks., og indføre russisk Korn, lave Smør deraf og sende det til England og sende f. Eks. netop de 80 Mill., hvormed vi have forøget vor Produktion, tro De saa ikke, de danske Landmænd vilde sige: det er en stammelig Konkurrence, de Købmænd paaføre os, det er den, der har Skylden for, at vi ikke faa saa meget for vort Smør? Men denne Konkurrence have vi netop med os selv, vi konkurrere Prisen ned for os selv. Det samme er i endnu højere Grad Tilfældet med Flæsk; det er et Spørgsmaal, om ikke den alt for overdrevent raske Forceren vil føre til, at det ender med en Kalamitet, som ikke alene kan komme til at gaa ud over os, men ogsaa over andre. Ja, jeg beder undskyldte, at jeg, efter som det er anden Gang, jeg taler, har talt lovlig længe. Men der er en Ting, mener jeg, som berettiger mig noget til det, og det er, at jeg — i hvert Fald tilhneladende — staar ganske alene med mit Standpunkt. Det er blevet sagt her, at naar jeg har taget det Standpunkt, er det, fordi jeg søger Særstandpunkter. Det var det ærede Medlem for Bornholms Amts 2den Valgkreds (N. S. Jensen), der sagde det. Det kunde maasse se saad an ud, som om jeg haade ved denne og ved andre Lejligheder søgte Særstandpunkter. Jeg maa imidlertid gøre opmærksom paa, at det er saa langt fra Tilfældet, at lige akkurat det stik modsatte er Tilfældet. Der er ikke noget, der gør mig mere ondt, end naar jeg overhovedet skal indtage Særstandpunkt, men da specielt naar jeg skal indtage Særstandpunkter, som afvige fra mine almindelige Meningsfællers Standpunkt. Men naar det maasse kommer til at se ud, som om jeg haade ved denne og andre Lejligheder alligevel søger det, skal jeg sige Dem Grunden; det er, fordi jeg har det Princip, at naar nogen anden vil sige, hvad jeg mener, holder jeg min Mund. Jeg mener som saa, at naar andre sige min Mening, kunne de sige den bedre end jeg. Jeg taler derfor kun, naar jeg har noget paa Hjerte, som ingen anden vil sige, og som jeg derfor, naar jeg mener, det skal frem, bliver nødt til selv at sige. Det er med andre Ord kun, naar jeg mener,